

Izberimo si dobre voditelje!

Večkrat se frontovci pritožujejo, češ, saj bi delali, pa naš odbor ne velja in nič ne dela. Res je, da imamo se take odbornike in odbore, ki ne delajo. Z vsemi takim je treba na občnih zborih v prihodnjih tednih obračunati in jih odstaviti ter si izbrati v novi odbor najdelavnejše člane.

Volitev novih vaških in drugih osnovnih odborov OF so razpisane za mesec november in do 15. decembra. Sicer statut OF omenja, da se novi odbori volijo na tri leta. V zvezi z našim razvojem in demokratizacijo pa se je pokazala potreba, da se vodstva osnovnih frontnih organizacij izbirajo vsako leto. Sklep o tem so sprejeli predstavniki Ljudske fronte iz vseh naših republik v Beogradu. Zato na letošnjih volitvah ne bomo imeli skrinjic, kot je to bilo še na zadnjih volitvah, temveč bomo volili tako, kot si volijo svoja vodstva ostale množične organizacije, to je, na letnih občnih zborih. Zato volitve, ki pa ne bodo le volitve, kot smo to imeli prejšnja leta, ne bodo po vseh vaseh isti dan, temveč lahko ima ena organizacija prej, druga pozneje, kakor se katera pripravi.

S tem, da se volitve novih odborov poenostavijo, ne bodo priprave nič manjše in nič manj odgovorne. Najvažnejše je, da je dosedanji odbor s svojimi delom na tekočem in da pred svojimi člani nastopi s čistimi računi. Tako mora biti blagajniška knjiga v redu in seveda tudi članarina pobrana. Nedelaven odbor pa se na občnem zboru lahko znajde v neprijetnem položaju, če bodo člani organizacije zahtevali od njega strogi obračun dela.

Nadalje je potrebno, da se v poro-

čilu in diskusiji kritično oceni delo organizacije, delo odbora in posameznih odbornikov ter, kjer bo potrebno, tudi posameznih članov organizacije. Zato ne bo prav, če bodo kje vnesli v svoje poročilo le uspehe, temveč je treba govoriti tudi o napakah, kajti na lastnih izkušnjah se učimo. Le tista organizacija, ki bo na svojem občnem zboru preresetala tudi vse pomanjkljivosti, bo v bodoče lahko izboljšala svoje delo. Seveda ne bo koristen niti tak občni zbor, kjer bodo premleli vse uspehe in napake, ne bodo pa naredili nobenih zaključkov, kako jih odpraviti in delo izboljšati.

Pri vsem tem pa je najvažnejše, da bo novi odbor sestavljen iz delavčnih ljudi, ki bodo znali organizaciji ustvariti tisti pomen in vlogo, ki ji pripada. Doslej je delo vaških odborov bilo pretežno v pomoči ljudskemu odboru pri izpolnjevanju gospodarskih nalog. V prejšnjih časih je to bilo nujno. Vendar zaradi tega frontne organizacije ne bi smele zanemarjati svoje osnovne naloge, vzgojo ljudstva. To nalogo pa frontna organizacija ne more opravljati ozko, le med svojim članstvom, temveč mora skrbeti in pomagati, da bodo enako vzgajale tudi ostale množične organizacije in društva na vasih.

O teh stvareh so pred kratkim razpravljali Okrajni odbori OF in se pomenili, kako bodo pomagali vaškim ali krajevnim frontnim organizacijam, da bodo svoje letne zbornice pripravile čim boljše. Kajti občni zbor ne sme biti le formalnost zaradi reda, temveč mora prispevati k nadaljnjemu razvoju in napredku vaških in drugih osnovnih frontnih organizacij, kar večina članov tudi želi.

Prvi sestanki članstva OF

V Ljutomerškem okraju je Fronta sklicala po vseh osnovnih organizacijah OF organizacijske sestanke članstva, ki se razlikujejo od dosedanjih množičnih sestankov po tem, da na njih sodelujejo le člani Fronte.

Na sestankih so frontovci razpravljali o sklepih Zveznega odbora Ljudske Fronte v zvezi z novim načinom dela v osnovnih organizacijah; o pravicah in dolžnostih članov OF, odgovornosti starišev za vzgojo otrok in mladine, organizaciji kmetijskih nadaljevalnih šol in ljudskoizobraževalnih tečajih ter o novih gospodarskih ukrepih zvezne vlade za stabilizacijo našega gospodarstva.

V Babincih, pri Tomažu, v Pršetincih, pri Mali Nedelji in v Sejančih so se člani množično udeležili teh sestankov in živahno razpravljali o sproženih vprašanjih. Zlasti so pozdravili pobudo Fronte za ustanavljanje kmetijskih nadaljevalnih šol v večjih krajih. Zelo slabo so bili obiskani sestanki v Veržetu (od 300 frontovcev jih je prišlo le 15), Cezanjecih, Iljaševcih, Križevcih, Borečih itd. V Savcih je predsednik Krajevnega ljudskega odbora OF Franc Stuhec onemogočil sestanek z različni

izvažalnimi vprašanji, ki jih je postavil aktivistvu z namenom, da bi odvrnil pozornost frontovcev od razpravljanja po točkah dnevnega reda. Tudi frontovci iz Moravec naj premlisljo, koga bodo volili v svoje frontno vodstvo. Dosedanji odbor je zgolj na papirju, saj se od zadnjih frontnih volitev ni sestal, niti ni sklical množičnega sestanka. Če je že, da Moravčani s takimi odborniki pometajo!

325 mladincev predvojaške vzgoje odšlo na mladinsko progo

V petek 2. novembra je odšla iz Ljutomer na progo Doboj-Banjaluka 325-članska brigada mladincev predvojaške vzgoje Ljutomerškega okraja. Brigada je sestavljena iz mladincev, ki so se v začetku letošnjih taborenj prostovoljno prijavili za odhod na mladinsko progo. V tekmoivanju centrov predvojaške vzgoje je odnesel prvo mesto center Tomaž, ki je zbral za progo 65 mladincev, sledijo: center Križevci 53 mladincev, Ljutomer 43 mladincev, Mala Nedelja 39 mladincev, Miklavž 37 mladi-

ncev, Kog 33 mladincev in Ivanjkovci 30 mladincev.

Brigada je obljuba, da bo ostala na progi mesec dni. Z mladinci so odšli tudi voditelji predvojaške vzgoje posameznih centrov, katere so mladinci izvolili v štab delovne brigade s komandantom poročnikom Djokom Milanovičem na čelu.

Od brigadirjev so se na železniški postaji poslovili predstavniki ljudske oblasti in mladinske organizacije.

Razmejitve novih občin na dnevnem redu zborov volivcev

Pretekli dni so na zasiedanjih krajevnih odborov soboškega okraja razpravljali poleg novih ukrepov v gospodarstvu tudi o novem predvidenem zakonu o ljudskih odborih. Že maršal Tito je v svojem nedavnem govoru v Rankočevem napovedal, da namerava Zvezna vlada izdati novi zakon o ljudskih odborih, po katerem se bodo vsi krajevni odbori združili v večje občinske ljudske odbore. O tem so že razpravljali na zborih volivcev. Pa ne da bi bili volivci proti združitvi do sedaj dokaž šibkih krajevnih odborov v večje enote, občine. Nasprotno! Večina jih je odobravala to, dobro vedo, da bo občina dala zaokroženo gospodarsko enoto, omogočila bo boljši sestav LO in boljši strokovni kader uslužbencev.

V soboškem okraju so dobro razumeli, da se razporeditev občin ne more napraviti pisarniško od zgoraj, temveč le v tesnem sodelovanju z ljudstvom. Člani IO so s pomočjo partijske organizacije in ostalih množičnih organizacij na zborih volivcev pojasnjevali, kjer je bilo potrebno. Prisluhnilo so mnenju ljudstva, če so izneseni predlogi bili utemeljeni. Jasno, da povsod ni šlo gladko. Ne samo to, da je marsikje bilo potrebno upoštevati krajevne pogoje, stvarne potrebe in tradicijo, so se našli peoedinci, ki so hoteli priti »na svoj račun«. Vendar so se zmotili, kajti volivci sami so jih zavrnili.

Po dosedanjih predlogih, ki pa še niso dokončni, predvidevajo v soboškem okraju 20 ljudskih odborov-občin, in sicer: Beltinci, Bodonci, Cankova, Cepinci, Dokležovje, Fokovci, Petrovci, Grad, Križevci, Kupinci, Kuzma, Mačkovič, Martjanci, Pertočca, Prosenjakovič, Puonci, Rogašovci, Sobota, Salovci in Tišina. Vendar še lahko nastanejo manjše spremembe, v kolikor

bi bile utemeljene. Občina Dokležovje naj bi po tem predlogu obsegala vasi: Krog, Bakovci, Izakovič, Dokležovje in Melinci. Vaščani Izakovec pa bi rajši spadali k občini Beltinci. V tem primeru bi pa bilo potrebno tudi Melince priključiti k Beltincem, vsled česar bi bila občina Beltinci preobširna, saj bi štela nad 8000 prebivalcev. Tudi v Radovcih bi nekateri radi spadali k občini Bodonci in ne h Gradu. Vendar utemeljenega razloga za to nimajo. Da so si Cepinčani zaslužili sedež občine, ni potrebno poudarjati, kajti njihovi uspehi jih sami hvalijo. K občini Fokovci bo priključena tudi Vuča gomila, kjer ne marajo priključitve k občini Bogojina. Sosednja vas Ivanci pa se bo priključila k Bogojini. Kuzma bo kot sedež občine v kratkem morala dobiti avtobusno zvezo in pa pomožno pošto. Ena največjih in gospodarsko najmočnejših občin bo pa Martjanska. Motvarjavci, ki spadajo sedaj v Lendavski okraj, bodo priključeni občini Prosenjakovci. Soboti se bo priključila še vas Rakičan, ki je že tako nekako predmestje Sobote. Za sedež občine Tišina so se potegovali tudi v Gradišcu. Nihče ne more odrekati vaščanom v Gradišcu, da si tega ne bi zaslužili. Vendar pa razumejo, da je iz Krajin in Sodišinec do njih le predaleč. Vasi v okolici Sobote, predvsem: Markišavci, Krog, Črnelavci in še nekatere so sprožile predlog, da bi se ustanovila občina Sobota-okolica. Vendar, kakor je že praksa pokazala, taka občina ne bi imela pravega življenja.

Se ena stvar, ki se ne sme pozabiti, da bodo v bodoče morale občine vse svoje stroške kriti iz lastnih virov. Tu naj se zamislijo vsi tisti, ki stremijo za tem, da bi se nekako osamosvojili, oziroma da bi bila občina sestavljena iz gospodarsko šibkih vasi. Vloga novih ljudskih odborov občin se bo z novim planskim in finančnim sistemom nekaj skrčila, drugje pa razširila. Ljudski odbor in njegov aparat ne bo imel več tako imenovane operativne vloge. Ljudski odbori bodo prenesli razne posle na vaše organe, na zbor volivcev, na razne svete, da se bo oblast čim bolj približala ljudstvu.

Ra je nekaj bodo v soboškem okraju ob tej priliki popravili. Marsikatera vas je dobila čez noč novo ime, oziroma so ime po svoje priključili, ne oziraje se na to, kaj pravi ljudstvo. Seveda se je to zgodilo v večini primerov zaradi

nepoznavanja imen vasi in nepoučenosti. To se bo sedaj popravilo. Gor. Lendava bo zopet dobila nazaj svoje edino pravilno ime Grad Murska Sobota, ali kakor so jo nekateri imenovali in tuintam pisali, »Murska«! bo postala Sobota, kajti le to je edino pravilno ime. Tudi vasi: Čikečka vas, Vanča vas, Vuča gomila, Rogoševci, Serdica itd. bodo zopet dobila domača imena: Čikečka ves, Vanča ves, Vuča gomila, Rogošovci in Srdica. S.

Mirovna pogajanja na Koreji napredujejo

Mirovna pogajanja na Koreji so se v zadnjih dneh premaknila z mrtve točke. Obe delegaciji sta se že skoraj sporazumeli glede glavnega spornega vprašanja — demarkacijske črte. Razmejitvena črta naj bi potekala v glavnem po dosedanjih frontni črti, torej pretežno v severni Koreji. Nesporazum je sedaj predvsem še zaradi pripadnosti mesta Kesonga, ki je južno od 38. vzporednika in ga sedaj drže Severnokorejci.

Delegacija Združenega poveljstva trdi, da bi bil Kesong sedaj že v njihovih rokah, če bi ne ležal v nevtralni coni. Združeno poveljstvo zahteva de-

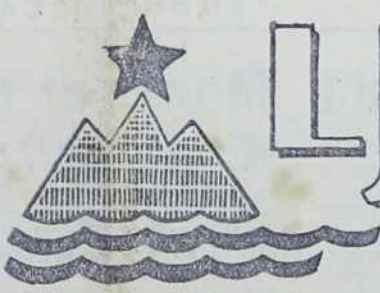
milizarizacijo Kesonga, tako da bi severni Korejci ne obdržali nobenega prejšnjega južnokorejskega mesta, ker bi potem lahko trčili, da so celo zmagali. Delegacija Združenega poveljstva bi bila pripravljena sprejeti sklep o umiku z nekaterih otokov in iz Kumsonga, če bi severni Korejci izpraznili Kesong. O vprašanju pripadnosti Kesonga še razpravljajo.

V ponedeljek je delegacija Združenega poveljstva že dala predlog, da bi pričel obravnavati tudi druge še nerešene točke, o katerih se morajo sporazumeti pred prenehanjem sovražnosti.

Anglija in njeni spori

V torek je pričel zasedati v Londonu novi angleški parlament, v katerem imajo večino konservativci. Konservativci so se zelo skrbno pripravljali na zasedanje, tako glede obravnavanja zunanje-političnih vprašanj kakor tudi glede notranjih vprašanj, samo da bi ne povzročili prevelike strankarske borbe z laburisti. Kraljev prestolni govor je zaradi boleznii angleškega kralja prebral lord Simonds. Ves svet zelo pozorno zasleduje sedanje politično stališče konservativcev, ker bo to velikega pomena v nadaljnjem razvoju dogodkov v svetu.

Glede anglo-perzijskega petrolejskega spora so sedaj nastale nove možnosti za ureditev spora. To optimistično gledanje je nastalo zaradi dolgega bivanja predsednika perzijske republike Fatemia in predsednika perzijske vlade Mosadika v zapadnih in ameriških pre-

LJUDSKI Glas

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMRUSKE OKRAJE

Štev. 44 — Leto III.

Murska Sobota, 8. novembra 1951

Cena din 5.—

Posredujmo tehniko kmečkemu ljudstvu!

S tem ciljem stopajo organizacije Ljudske tehnike Ljutomerškega okraja v »Teden tehnike«, ki bo v dneih od 4. do 11. novembra pokazal, kako napreduje naša tehnika.

Ceprev v Ljutomerškem okraju ni večjih industrijskih obratov in posebno ugodnih pogojev za razvoj tehnike, so mladi tehniki ustanovili letos radioamaterski klub v Ljutomeru, pomorsko brodarsko društvo na Moti, avto-moto klub v Križevcih in pri Tomažu ter klub tehnike pri Mali Nedelji. Organizacije Ljudske tehnike v okraju štejejo 653 članov in pomejujejo tri osobne automobile, 90-klavatni ojačevalec in osem plovnih objektiv na Muri.

Med člani Ljudske tehnike je največ nameščenecv in deževcev, odločno premalo pa e kmečkih ljudi. Osnova dela Ljudske tehnike v okraju nam kaže, da se podeželju ni posvečalo dovolj pozornosti. Vzrok za to je več. Lahko bi rekli, da je pasivnost dosedanjega okrajnega vodstva bila glavni vzrok pomanjkljivemu delu s kmečkimi ljudmi. Sekretar sam ni zmogel napraviti »čudežev«, če mu je odbor le na papirju. V nekaterih društvih in klubih se je razpaslo neodgovorno ravnanje z društveno imovino in razpisništvo z materialom. V Ljutomerškem avto-moto društvu so nekateri člani samovoljno uporabljali društveno vozilo, na Muri pa je prišlo do poškodbe čolnov, ker so bili izpostavljeni rokam samovoljnejev. Vse to je rezultat malomarnosti, ki se je vgnezdila v nekatera vodstva

društev in bo treba z njo čim prej obračunati.

Pred tednom izvoljeni odbor Ljudske tehnike v Ljutomeru je skrbno proučil stanje v svojih organizacijah in sprejel bodoči delovni program. Težišče dela v »Tednu tehnike« je na podeželju. Odbor je poskrbel za predavateljice, ki bodo obiskali kmečke obdelovalne zadruge in tam poučili zadrružnike in kmete o sodobni obdelavi zemlje, gnojenju in zaščiti rastlin, o uporabi in čuvanju tehničnih sredstev v kmetijstvu, traktorjev, strojev itd. V elektrificiranih krajih bodo vrtili strokovne filme na ozkem traku.

Ljutomerški radioamatérji bodo obiskali vaščane Križevce, Zeleznih dver in Jeruzalema. V štirih večjih krajih se pričnejo tečaj za vozače motornih vozil, v Ljutomeru tečaj za fotoamaterje

in radioamaterje, v Podgradju pa traktorski tečaj za udeležence iz obmurskih okrajev, ptujskega in mariborsko-okoliškega okraja.

Okrajni odbor Ljudske tehnike je povabil pionirje vseh odredov, da si ogledajo Ljutomerška podjetja in se poučejo o strojih ter njihovi uporabi za dobrobit človeka. V Ljutomeru bodo odprli tudi delavnico za popravilo radijskih aparatov, učilnico in laboratorij za radioamaterje ter delavnico za popravilo društvenih vozil. Radioamaterji pa so obljubili pomoč vaščanom Stare ceste, ki si bodo ustanovili svoj radioamaterski klub.

Ob zaključku tedna bo v Križevcih pri Ljutomeru večji manevar mobilnih enot profiletalske zaščite, gasilcev, članov LT in mladincev predvojaške vzgoje. Udeleženci manevara bodo napadli borečno opekarno in se spoprijeli z domačimi brambovci ter motoriziranimi enotami obratne obrambe.

Pričetek šestega rednega zasedanja Združenih narodov v Parizu

Oči vsega sveta so že nekaj dni obrnjene v Pariz, kjer se je v torek popoldne pričelo šesto redno zasedanje organizacije Združenih narodov. Narodi sveta v današnjih kritičnih trenutkih pričakujejo, da bo organizacija Združenih narodov tista, ki bo rešila človeštvo nadaljnjih nesreč vojn, ki bo uspela zatreti pohlep nekaterih močnih držav in bo znala očuvati svobodo slehernemu človeku na svetu.

Delegacije posameznih držav so pričele prihajati v Pariz že sredi prejšnjega tedna. Vsega ima organizacija Združenih narodov 60 članic-držav, lahko pa se zgodi, da bodo na tem zasedanju sprejete v članstvo še nove države, kot Italija, Madžarska, Rumunija, Bolgarija, Kitajska, Japonska itd., ki doslej zaradi sodelovanja s Hitlerjem še niso bile sprejete v Organizacijo.

V zvezi z novim zasedanjem je postalo najvažnejše vprašanje, kaj bo glavni predmet zasedanja v pariški palači Chailloit. Gotovi politični in novinarski krogi trdi, da bo letošnje zasedanje najvažnejše zasedanje po končanju vojne z Nemčijo. V torek popoldne so bili na sporedu šte otvoritev sedanjega predsednika organizacije Združenih narodov Entezama Nasrolaha in pozdravni govor predsednika francoske republike Vincenta Auriola.

Po dosedanjem pisanju svetovnega tiska bo na zasedanju predvsem govora o vprašanju združitve obeh Nemčij in o svobodnih volitvah, o vojni na Koreji, o perzijskem petrolejskem sporu, o sporu glede Sueškega prekopa, o mirovni pogodbi z Avstrijo, o oboroževanju in napetosti v svetu, o človečankih pravicah, o gospodarski pomoči

nerazvitim državam, o skupnih ukrepih zoper morebitnega napadalca in še mnogo sličnih vprašanj, ki težijo svet.

Posebno pozornost je povzročila konec prejšnjega tedna pobuda novega angleškega zunanje ministra Edena, katerega so se tudi oklenile vse tri zapadne velesile. Zastopniki zapadnih velesil se bodo zavzeli za korake, ki bi naj utrdili svetovni mir. Predlog naj bi obsegal v glavnem naslednje točke: mir v Koreji, splošno razorožitev, vsenemske volitve in konferenco zastopnikov štirih velesil.

Jugoslovansko delegacijo v Parizu vodi tov. Kardelj

Prvi del jugoslovanske delegacije je odpotoval iz Beograda z vlakom že v sredo. Jugoslovansko delegacijo vodi podpredsednik vlade in zunanji minister Edvard Kardelj, člani delegacije pa so Milovan Djilas, Sava Kosanović, Aleš Behler, Leo Mates, Boris Zihir in drugi. Verjetno bo na zasedanju razpravljano tudi o tržaškem vprašanju.

—*

Po svetu

PARIZ — Na račun gospodarske pomoči v znesku 6 milijonov dolarjev, ki jih je odobrila francoska vlada Jugoslaviji, bomo v Franciji nabavili česano volno, volneno, bombažno in laneno predivo, umetno predivo za ribarske mreže, predivo iz umetne svile, anilinske barve, fosfate in kafiljeva gnojila, farmacevtske surovine in gotova zdravila, instalacijski material in električne žarnice, rezervne avtomobilske dele, vlečeno žico, kakao, poper itd. Jugoslovanski uvozniki so že sklenili večino dobavnih pogodb.

ATENE — V Grčiji so izpustili 7 poslancev, ki so bili doslej v internaciji. Poslanci so pripadniki skrajne levice in so se prej zavzemali za oboroženo borbo oziroma nasilno zrušitev monarhije.

CELOVEC — Koroški Slovenci so na dan mrtvih počastili padle partizanske bore, ki imajo svoje grobove predvsem v Zelezni Kapli, Velikovu, St. Lenartu in St. Janžu.

BERLIN — Predsednik vzhodnonemške vlade Pieck vabi na sestanek predsednika zapadnonemške vlade Heussa. Kakor smo že poročali, je v Nemčiji in v zapadnem svetu precej govora o združitvi obeh Nemčij in o svobodnih tajnih volitvah v ustavodajno skupščino.

RIM — V Italiji pripravljajo zakon za omejitve stavk. Po vesteh iz Rima hoče italijanska vlada prepovedati sindikatno stanke »političnega« značaja.

TEHERAN — Perzijski muslimanski voditelj Kašanij je pozval vse muslimanske prvake iz arabskih držav, naj se sestanejo v Teheranu. Na konferenci bodo razpravljali o perzijskih političnih vprašanjih. Sodiijo, da bo na konferenci tudi govora o tem, naj bi muslimanske dežele ostale v sporu med Vzhodom in Zahodom nevtralne.

DUNAJ — Avstrijska vlada je ponovno zaprosila ameriško vlado, da bi podvzela potrebne korake za sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo. Kakor je znano, sovjetska vlada zavlačuje sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo, ker bi potem morala umakniti svoje čete iz Avstrije, Čehoslovaške in Madžarske, poleg tega pa bi tudi ne mogla še naprej izkoriščati avstrijske industrije in naftnih polj pri Dunaju.

Najboljši v svoji stroki v Sloveniji Manever protiletalske zaštite v D. Lendavi

Delovni kolektiv murskosoboške bolnice je dobil za uspešno delo v septembru pisano pohvalo Glavnega odbora Zveze borcev Slovenije kot najboljši kolektiv zdravstvene stroke v Sloveniji v šestmesečnem tekmovanju v čast 10-letnice ustanovitve Jugoslovanske armade. Pohvalo jim je izročil na proslavi, prirejeni v ta namen, član Glavnega odbora ZB. To je bila letos že druga pohvala; delovni kolektiv pa je objubil, da tudi ne bo zadnja.

Njihovo tekmovanje se v glavnem deli na tri sektorje: protiletalska zaštita, prosvetno delo in štednja.

Pridno se seznanjajo z vsemi varnostnimi ukrepi protiletalske zaštite, imajo vse svoje orodje in priprave v stalni pripravljenosti, skrbijo za red v vseh prostorih bolnice, da nikjer ne ležijo nepotrebne gorljive stvari in se

še naprej usposablja s predavanji in vajami. Prirejuje pa tudi predavanja za bolnike o prvi pomoči.

Skoro vsak mesec pripravijo razne kulturne prireditve za bolnike, ki ne smejo obiskovati prireditve v mestu. Na teh nastopa pevski zbor in dramska skupina. Tako prireditev pripravljajo tudi za proslavo Dneva republike, 29. november. Imajo razne krožke kot šahovskega, ping-pong, pa tudi strelesko družino in gojijo še težko atletiko.

Tekmujejo tudi medsebojno po skupinah z podeljevanjem skupinske prehodne zastavice. Tako jim je uspelo porabo raznega materiala zmanjšati na 30%. V okvir štednje pa spada tudi prostovoljno delo, saj jim ni treba plačevati delavce za sedemhektarsko ekonomijo, ker vse delo opravljajo sami. Okrog 30 članov je v septembru opravilo na ekonomyiji 560 prostovoljnih delovnih ur.

S takim delom so si res zaslužili pohvalo, na katero bi lahko bil ponosen vsak delovni kolektiv.

Predzadnji nedeljo je bil v Lendavi manever protiletalske zaštite. Sodelovalo je 600 meščanov in 435 članov mobilnih enot protiletalske zaštite, gasilcev in mladincev predvojaške vzgoje. Pričujoča obrambna manifestacija belih rudarjev in meščanov je pokazala, koliko so v Lendavi pripravljeni za boj proti morebitnemu napadu iz zraka. Stopimo na lendavske ulice in pogledamo, kako se vrstijo dogodki.

Vodstvo manevra je preko zvočnikov proti obeščalo prebivalstvo o bližajoči se eskadrili sovražnih letal. Hišna zaštita je poskrbela za varnost v poslojnih in čakala na nova povelja. Naenkrat je zatulla sirena! Na ulicah zbrani meščani so jo ubrali po najbližnji poti v zaklonišča. Le redki so ostali na ulicah in se umaknili šele na povelja ljudskih milicij in pomožne varnostne službe. Videli smo, da so podcenjevali resnost položaja v mestu. To je napaka, ki se v letalskem napadu lahko mašuje.

V zaklonišču smo prislunili boju, ki se je vnel v predmestju med mestno obrambo in sovražnikovimi padalci. Detonacije! Kmalu nas je obdal gost dim. Nekje goril! Gasilci iz Žičkov so planili k poslopju v bližini cerkve. Brnenju motorke so v sekundah sledili močni curki vode iz cevi. Sli so v napad proti ognju...

Plavo oblečenih bolničark ni bilo dolgo na spregled. Poskrile so se med ručevine bližnjega hotela »Krona«, kamor je padla težka letalska bomba. No, dočakali smo jih! Na nosilih so nosile skrbno obvezane ranjence! Sprevod je krenil v sektorsko ambulanto, kjer jih je čakal zdravnik.

Tako je bilo tudi drugod. Gorelo je pri delavnicaht nafinega podjetja, poslopje gostilne Bečkeja, kamor so posegli gasilci. Bomba je padla na travniško rušo pri Kroni. Ni eksploziviral. Stirje starejši možakarji so z mrežo zagradili njeno okolico. Nič se ji ne more približati!

Nedeljski manever je kljub manjšim napakam uspel. Ena izmed glavnih slabosti je bila nediscipliniranost posameznikov, ki so se kaj malo zmirali za alarmne znake in navodila varnostnih organov. Tudi gasilci niso povsem izvršili svoje naloge. Na mesta požarišč so prihitali nekaj minut pred danim znakom o prenehanju alarma, kar bi v resničnem napadu bilo usodno za človeška življenja. Naposled pa je treba omeniti tudi prevozno podjetje, ki ni poslalo na dogovorjeno mesto predvideno število motornih vozil, s čemer je oteževalo prevoze nastopajočih edinic na odrejena mesta.

Koliko stane poštnina za pismo, paket in drugo?

V predzadnji številki smo poročali, da se bo poštna tarifa zvišala, ker je bila v primeri z predvojno zelo nizka. S 1. novembrom je začela veljati nova poštna tarifa za pisma, pakete, telefonske pogovore in druge pošne usluge, zato objavljamo nekaj najvažnejših, ki jih ljudje največ rabijo.

Poštnina za pismo do 20 g stane 15 din, nad 20 do 50 g 25 din; dopisnica 10 din; priporočnica 35 din; ekspresna 35 din; ekspresnica za pakete, ne glede na težo, 80 din; pristojbina za vrednostno pismo poleg redne poštnine, ki je enaka poštnini za priporočeno pismo, še: do vrednosti 500 din 20 din, nad 500 do 1000 din 30 din, nad 1000 do 5000 din 60 din; tiskovina do 50 g 5 din.

Za pakete se računa poštnina po teži z dodatkom kot za vrednostno pismo; poštnina za težo znaša: do 3 kg 100 din, nad 3 do 5 kg 120 din, nad 5 do 10 kg 180 din.

Za poslan denar po poštni nakaznici se plača: do 500 din 20 din, nad 500 do 1000 din 30 din, nad 1000 do 3000 din 50 din; po poštni položnici pa do 500 din 10 din, nad 500 do 1000 din 15 din, nad 1000 do 3000 din 25 din. Povsod smo navedli le nižje zneske in nižjo težo, ki jih ljudje največkrat rabijo.

Za navadno brzojavko se plača vsaka beseda 8 din, najmanjši znesek 80 din. Za nujne brzojavke se računa dvojna pristojbina. Medkrajevni telefonski pogovori se računajo v času močnega prometa po cenah oddaljenosti za enoto razgovora 70 do 380 din, v času šibkega prometa (od 21. do 7. ure) pa 50 do 250 din; krajevni telefonski pogovor iz javne govornice pa 10 din.

Najboljši med najboljšimi

Delovni kolektiv Ljutomerskih opekarn je sprejel za svoje uspešno delo prehodno zastavo Glavnega odbora Zveze sindikatov Slovenije ter diplomu in denarno nagrado v znesku 60.000 dinarjev. Prehodno zastavo je doslej imel delovni kolektiv »Umetni in naravni kamen Ljubljana« in jo je po svoji delegaciji poslal kolektivu Ljutomerskih opekarn. Ob tej priliki so se zbrali vsi delavci k proslavi. Ob sprejetju zastave so objubili, da se bodo borili pri svojem delu, da bo zastava postala njihova last, kakor je postala zastava Predsedstva vlade LRS. C. K.

Še eno priznanje

Okrajni streleski odbor v Murski Soboti je prejel priznanje kot najboljši v Sloveniji v šestmesečnem tekmovanju v čast 10. obletnice Jugoslovanske armade.

Uspeli koncert Celjanov

Predzadnji soboto je v gimnazijski telovadnici koncertiral godalni orkester SKUD »Ivan Cankar« iz Celja. Orkester, ki je na tekmovanju v Beogradu dosegel med amaterskimi orkestri Jugoslavije prvo mesto, se je soboškemu občinstvu pokazal kar v najboljši luči. Sicer ne šteje mnogo izvajalcev, ti pa so skoro vsi tehnično res dobri. Njihovo igranje je v nekaterih primerih do potankosti izdelano, kar gre največ na rovaš dirigenta Dušana Sančina. Zanimiv je sestav igrancev, saj so v orkestru mladi pa tudi starejši ljudje, kar nam lahko služi v primer in vzpodbudo.

Program, ki ga je orkester izvajal, je bil razdeljen v dva dela. Prvi del je imel resnejšo vsebino, drugi pa je vseboval znane skladbe lažjega značaja. Program je imel jasno tendenco, zadovoljiti zahtevnejše in manj zahtevne poslušalce. Morda so se sestavljali pri tem nekoliko ušleti in zajeli plitko.

V prvem delu smo slišali Arjo J. S. Bacha, Vivaldijev Concerto grosso v treh stavkih in M. Bravničarja Divertimento v treh stavkih za godalni orkester in klavir. Nadrobna obdelava vseh treh skladb in čut za izrazno posebnost vsakega skladatelja sta prišla v tem delu do izredne veljave. Manj morda pri Bachu (zaradi šibkosti izvajalnega telesa), tembolj pa pri Vivaldiju. Vanj je bilo vložena mnogo drobnega dela, zato pa je bila izvedba res na višini. Tehnična popolnost bi bila v čast marsikateremu poklicnemu orkestru. Prisenečil je Bravničarjev Divertimento s kopico glasbenih domislekov in zanimivo kompozicijo. Barvitost skladbe, njena zahtevnost in izvedba so poslušalce navdušile. Menda je bil to ne-

Ni se dolgo veselil

Meseca maja letos je pričel svojo »kariero« na Upravi gostinskega združenja v Lendavi dosedanji upravnik Franc Litrop, seveda brez zato potrebnega službenega dekreta. Zaupali so mu dolžnosti upravnika, knjigovodje in računovodje, skratka: sedel je na stolček nemejenega gospodarja v upravi združenja.

Tekli so dnevi, tedni in meseci. Litrop je čisto posejal v gostilnah, pohajkoval po veselicah in gostil sebi enake s kapljico iz gostilniških sodov. Njegovo preobilno »kavalirstvo« je padlo v oči poznavalcev njegovega dokaj siromašnega življenja v družini Maršičko se je vprašal: »Odkod niemu naenkrat toliko denarja pri 3000 din mesečne plače? Morda pa je denar zgrešil svojo pot v blagajno združenja?« Mnogo se je sušljalo.

V tajnost Litropovega poslovanja je šele prodrla revizijska komisija s točnim pregledom knjigovodstva. Tedaj je postalo vsem ugankarjem jasno, da se je ljudski denar koncentriral v žepu upravnika, od tam pa nekontrolirano izginjal v dosesej še nepojasnjene smeri. Pogledamo, kaj je ugotovila revizijska komisija.

Litrop je sprejemal od članov združenja — gostilničarjev — visoke vsote denarja za prodano vino in druge potrebitine. Sprejetega denarja pa ni knjižil v blagajniško knjigo, dasiravno je strankam izstavljal potrdila o vplačilu. Od gostilničarja Janeza Bota iz Dobrovnik je sprejel na roko 24.202 dinarja, od zakupnika Stefana Boroviča iz Odranec blizu 70.000 din (pri Boroviču je celo uspel, da mu je dvakrat plačal neko dobavljeno blago), plačanih in nevknjiženih računov pa se je v serijah nabralo v njegovem predalu. Mnoge stranke niso mogle takoj poravnati računov in so prinesle Litropu denar na račun predujmov za dobavljeno

blago. Tudi večje število predujmov je ostalo nezapisanih. Le dva primera: Stanko Perdac iz Petišovec je 5. junija t. l. plačal 77.000 din, neka druga stranica 42.000 din predujmoma itd.

Da je Litrop iz poslovodje postal preiskovanec, ni nič čudnega. Malo smešen je le njegov zagovor, češ, da je njegovemu malomarnemu poslovanju kriva nezadostna šolska izobrazba. Ta zagovor so že delno ovrgli preiskovalni organi, ki so mu dokazali še ponarjanje uradnih dokumentov. Litrop je poleti kupil od vrvarja Jožeta Hozjana iz Hotiže 20 m vrvi in zanj plačal 4000 din (tako vsaj sam izjavlja). Na potrdilu o plačani vsoti Hozjanu je pozneje s sviničnikom spremenil številko 4 v 5 in tako dvignil vsoto izplačanega denarja Hozjanu. Napisal je celo račun, s katerim dobavlja neki »Joško Kepe« združenju 250 litrov vina za 37.000 din. Račun je podpisan od nepoznanca in njega samega kot plačnika omenjane vsote. Pozneje poizvedbe za Kepejem so ostale brezuspešne in je ugotovljeno, da ga ni med živimi zemljani v okraju. Litrop je kasneje pri zaslišanju priznal, da je sam izstavil račun in ga opremil s podpisom nepoznanca in žigom gostinskega združenja. Po mnenju preiskovalcev je to storil zaradi tega, da bi prikrikl ogromen primanjkljaj v blagajni.

Rezultati odkrite »afere« v Gostinskem združenju mečejo slabo luč na odgovorne organe, ki so Litropa pri poslovanju premalo kontrolirali.

Ceprav Litrop pri zaslišanju še ni pojasnil izginotja manjkajočega denarja, imajo preiskovalni organi Poverjenišтва za notranje zadeve v Lendavi v posesi precejšen kup nevknjiženih računov, ki obremenjujejo Litropa poneverbe 1 milijona 66 tisoč 261 din. Preiskava se bliža uspešnemu zaključku in Litrop bo kmalu stal pred ljudskimi sodniki.

Spremembe v potniškem železniškem prometu

2. novembra so bili ukinjeni nekateri potniški vlaki. Navajamo le tiste proge, po katerih naši ljudje največ potujejo.

Na progi Maribor—Čakovec je bil ukinjen vlak z odhodom iz Maribora ob 9.50 in prihodom v Čakovec ob 12.41 ter v nasprotni smeri vlak z odhodom iz Čakovca ob 19.50 in prihodom v Maribor ob 22.45.

Na progi Ormož—Murska Sobota je bil ukinjen vlak z odhodom iz Ormoža ob 12.26 in prihodom v Mursko Soboto ob 14.00 ter v obratni smeri vlak z odhodom iz Murske Sobotne ob 18.30 in prihodom v Ormož ob 20.13.

Na progi Maribor—Ljubljana ni bilo nobenih sprememb.

Zaradi boljšega pregleda, kako vozijo vlaki na naših progah po zadnjih spremembah potniškega prometa, navajamo pregled vseh vlakov.

Na progi Maribor—Čakovec: Maribor odhod ob 5.35, 14.05, 18.25, Čakovec prihod 8.22, 16.48, 21.07; Čakovec od-

hod 5.00, 11.32, 16.15, Maribor prihod 7.50, 14.15, 19.05.

Na progi Ormož—Murska Sobota: Ormož odhod 8.00, 16.50, 20.50, Murska Sobota prihod 9.40, 18.24, 22.24; Murska Sobota odhod 3.45, 10.05, 14.15, Ormož prihod 5.23, 11.43, 15.58.

Na progi Murska Sobota—Hodoš: M. Sobota odhod ob 9.55, 14.29, 18.45, Hodoš prihod 11.15, 15.45, 20.00; Hodoš odhod 6.02, 11.45, 16.30, Murska Sobota prihod 7.15, 13.00, 17.38.

Na progi Ljutomer—Gornja Radgona: Ljutomer odhod 5.50 (le ob delavnikih), 9.13, 15.05, 21.58, Gornja Radgona prihod 6.38 (ob delavnikih), 10.04, 15.54, 22.44; Gornja Radgona odhod 3.30, 6.50 (ob delavnikih), 13.43, 18.08, Ljutomer prihod 4.16, 7.36 (ob delavnikih), 14.40, 19.00.

CITAJ IN ŠIRI LJUDSKI GLAS

I. Kopač: Od Lendave do Sobotice

(3. nadaljevanje)

»Torej meniš, da tudi v Prekmurju imajo zadruge bodočnost?« sem ga vprašal po tej navdušeni razlagi.

»Svedea tvoje imajo. Tudi naši ljudje se jih bodo oprijeli, ko se bodo prepričali, da jim bodo koristile. Tovarniški in mestni delavci pa ne bodo več silili domov, ko se bodo prehranbene razmere izboljšale in bodo imeli v mestu stalen in siguren zaslužek.«

Zvečer je prišel še sosed in je prisedel. Na dvorišču, kjer smo se hladili po vročem dnevu, smo ostali do trde teme, tako smo se razgovorili. Razgovor o zadruгах je bil razplet naprej. Vendar je sosed bil drugačnega mnenja, kot moj znanec. Skoraj sta se skregala, jaz pa sem le poslušal. Ze sem se bal, da si bosta skočila vase, pa sta mi povedala, da večkrat razpravljata tako ostro med seboj, da pa si zaradi tega nič ne zamerita. Na koncu je tudi sosed pristal, da bi v dobri zadrugi, ki bi imela stroje in nič meč ter parceliranih njiv, bilo tudi zanj bolje kot takole. V taki zadrugi bi na vsakega delavca lahko pridelali vsaj desetkrat toliko, kot pridelata z enakim trudom majhen kmetič. To pa ni mala stvar. In takrat bi tudi zadrugi drugega gledali na zadrugo lastnino.

»Zakaj pa vidva ne vstopita v zadrugo?« me je zanimalo po vsem tem.

»Tu pa je več vzrokov,« je odvrnil znanec. »V zadrugi se nisva, ker je pri

nas ni. O nekaterih drugih vzrokih pa smo pravkar govorili. To pa se ne pomeni, da enkrat ne bova zadrugiška. Zato, o tem mnogo razmišljava in govoriča, morda več, kot nekateri zadrugiški. Zadruga naju zanimajo, ker si tudi midva želiva boljše življenje, kot sva ga imela doslej.«

Tudi sosed mu je pritrjeval.

Drugo jutro sem nadaljeval pot v Mursko Soboto. Spremljal me je znanec, ker je tudi sam imel opravke. Cesta od Beltincev do Murske Sobotice nima mnogo ovinkov, ker teče po ravnini. Hribečke je opaziti le v daljavi na severni strani. Ob cesti ni skoraj nobenih travnikov. Na obeh straneh ceste je široko polje njiv, ki ga sekajo ponekod gostejše druge redkejšje s travo obrasle meje in pa kolniki ter na levi strani še železniška proga, ob kateri rastejo vrbe in drugo drevje ter grmovje. Na rakičanskem polju pa ponekod meje niti ni opaziti. Tam so se raztezale velike njive krompirja, detelje in nepreoranega strnišča, pa še druge, ki jih s ceste nisem mogel niti prav razločiti.

Traktorist v modri, zamaščen obleki je s traktorjem hitel čez njivo od enega kolnika do drugega in za seboj vlek velike pluge, ki so rezali v strnišče in ga skrivali pod zemljo. Znanec je zaustavil koljo in gledal za njim.

»Kako ti drvi! Desetkrat, dvajsetkrat toliko zorješ v enem dnevu, kot s kravicami. In pri traktorju rabiš le enega orača, pri kravicah jih rabiš dvajset, ali moraš z dvema kravicama orati dvajset dni. In te njive! Narediš jih dolge, kakor se ti zljubi. Naše njivce pa so ali ozke ali kratke. Včasih porabiš več časa za obračanje na obeh koncih, kakor za oranje.«

»Ti bi bil dober zadrugiški,« sem ga zmotil pri tem ugibanju.

»Ni napačna misel o zadruгах,« je odgovoril. »Sicer mi nekateri očitaajo, da ne ljubim svoje zemlje, svoje kmetije, zato razmišljam o zadrugh. Jaz pa rečem, da bi bil na zadrugo prav tako ali še bolj ponosen, če bi me ta zadruga bolje preživljala. Nisem tak človek, ki bi sanjal vedno le o starem, temveč z odprtimi očmi gledam resničen svet in ugibam. Koliko se je na svetu že spremenilo in koliko se še bo?! Tisti, ki so prvi, kadar nastopajo novi časi, imajo vedno največ koristi, zadržni pa vedno zamudijo, zato so tepeni.«

»Sedaj pa si že začel sanjariti,« sem ga opomnil.

»Nič ne sanjam, govorim resnico iz lastnih izkušenj,« me je zavrnil. »Hotel sem reči, da bodo zadruga, ko bodo imele stroje, lahko mnogo ceneje prodajale svoje pridelke, kot naši maji kmetiči, ker bodo porabile mnogo manj delovne sile za enako količino pridelanega žita. Ko bo pri nas žita dovolj, bo nastopila konkurenca in cena bo padala. Mar misliš, da bodo cene vedno tako visoke, kakor so bile zadnja leta proste cene? Spet bo nastopil čas ko bo vsega dovolj in kmet bo napol zastojn ponujal svoje žito in meso.«

»Kdo pa bo delal, da bi zastojn ali napol zastojn dajal?«

»Ne mislim dobesedno tako, ampak mali kmet bo moral na svojih njivah mnogo delati, ker so raztresene daleč naokrog. Ker so majhne, ne bo mogle uporabljati strojev, čeprav bi jih imele. Zato se mu bo zdelo preprosti, napol zastojn. Kdor bo delal s stroji, pa bo rabil malo delavcev, zato bo lahko prodajal po taki ceni in bo še dobro izhajal. Med temi bodo tudi dobre zadruga. Mali kmet pa bo moral postati sezonski delavec ali počasi odprodajati svoje njivice, če se ne bo odločil za boljši izhod, da bi šel v zadrugo ali si v mestu poiskal stalno zaposlitev. Sedaj se nekateri naši ljudje še bojijo mest. Toda rečem ti, da bo prišel čas, ko bo vse sililo v mesta, kot smo včasih silili na sezonsko delo.«

»Zakaj misliš, da bo to prišlo?«

»Ker so si ljudje že v naših železi tih v mesta, pa niso dobili dela. Zadnja leta pa jih je več ali manj zadrževal strah, da bodo v mestu lačni. Ko se bo preskrba z živilji izboljšala in proste cene znižale, bodo na mesta gledali drugače.«

»Kdo pa ti je vse to povedal?« sem mu postavil vprašanje, ko sva privozišla že do Sobotice.

»Če žlovek mnogo opazuje, poslušata, čita in razmišlja, se mnogo nauči, poleg tega pa se sam kaj pamešnega uganeta. Saj nisem tak, da bi vse verjel, kar mi kdo reče. Razmišljam pa rad, ker notem biti zadnji.«

»Slovo mi je še rekel: »Veseli me, da si me obiskal, kajti ti me razumeš, s svojimi sosedi pa se

teško menim o teh stvareh. Ko že mislim, da me razume, mi reče: »Bomo videli, kaj bo prinesla bodočnost.« Pa sem spet tam, kjer sem začel. Samo na bodočnost čakajo: jaz pa rečem, kdor bo čakal, ga bo čas tepel, kakor še vedno doslej.«

Ogledal sem si Mursko Soboto. Sicer v zadnjih letih ne kaže mnogo sprememb; toda kdor pride od zunaj v mesto, te spremembe in napredek mesta hitreje opazi kot domačini. Saj se v Dolnji Lendavi, kjer se mesto zaradi nafte industrije mnogo hitreje razvija, ne opazimo tega napredka, dokler nas nekdo ne opozori nanj. Sele v Soboti sem se zamislil, koliko se je Lendava razvila v primeri s Sobotno. Sicer se Sobotica razvija in raste, kolikor zahteva normalen razvoj. Lendava pa jo je mnogo prehitela, saj je tam v nekaj letih zrastle novi del mesta, kolonija za delavce in nameščenje podjetja Proizvodnja nafte. Polja med Lendavo in Muro pa so prepregnena z normalnimi in ozkotirnimi železniškimi programi in novimi cestami ter posejane z gozdom stolpov za vrтанje in izkoriščanje nafte. To je velika tovarna, čeprav na polju, ki zaposluje stotine Prekmurjev, kateri so včasih morali iskati zaslužek in kruh v tujini.

Svet se spreminja in tudi Prekmurje. Kar je včasih bilo dobro, je danes že pomanjkljivo, zastarelo. Ljudje si želijo boljše življenje, kot so ga imeli včasih, zato iščejo poti, kako in kje bi ga našli. Nekateri pogumno stopajo naprej, drugi pa v strahu, če bodo zašli, zaostajajo in čakajo. To mi je pokazalo moje dvodnevno potovanje.

(Konec)

VESTI

IZ OBMURSKIH KRAJEV

Nepotrebni stroški

S pravočasno opravljenim delom se da marsikatero stroške odpraviti ali vsaj zmanjšati. Enako velja pri plačevanju naročnine za naš list. Kdor plača pravočasno, ga ni treba opominjati, kateri stroški gredo v njegovo breme. Posebno se bo to čutilo sedaj, ko je poštna tarifa zvišana. Zato ne čakajte opomina, temveč nakažite takoj zaostalo naročnino z dodatkom do konca letošnjega leta, če želite naš list prejemati nemoteno še naprej. Kdor ne bo plačal, ga bomo ponovno opominjali, list pa ustavili. Vsi stroški opominjanja in — če bi kje bilo nujno — tudi odvetniški stroški gredo v breme dotičnih nerednih plačnikov.

Uprava Ljudskega glasa.

Tri milijone opeke v enem letu

V puconski opekarni so delavci slavili svojo zmago, ko so zaključili proizvodnjo surove opeke, katere so izdelali preko 3 milijone. S tem so zagotovili, da bo krožna peč lahko obratovala čez zimo. Zaključek so proslavili s kulturnim programom, s razglasitvijo udarnikov in razdelitvijo nagrad. Obenem so slavili še drugo pomembno zmago. Za svoje uspešno delo v septembru so prejeli prehodno zastavico podjetja Ljutomerskih opekarn in denarno nagrado.

Še pet traktorjev za zadrage

Pred kratkim smo poročali, da so zadržniki v Strožji vasi dobili nov traktor. Na prazniku Kmetškega dela v Ljutomeru pa so obiskovalci ogledovali še pet novih traktorjev — namke Deutz. Radovedno so jih ogledovali zadržniki, kakor tudi nezadržniki. Vsakdo si je želel takšen traktor, posebno zadržniki so ugibali, kateri bo njihov. Ker pa jih je bilo le pet, jih niso mogli razdeliti vsem združam. Zato so jih dobile tiste zadrage, ki so največ izvozile v Zahodno Nemčijo in Avstrijo.

To je tudi prav kajti na tak način se združniki navajajo na samostojno gospodarstvo in ne čakajo le »pomoči« in podpore. Pozneje jih bodo dobile tudi ostale, saj vsaka zadruga rabi traktor, nekatere z mnogo obdelovalne zemlje celo več. Sedaj pa so te traktorje, ki so jih ljudje ogledovali na prazniku Kmetškega dela, dobile sledeče kmetke delovne zadrage: Krapje, Ivanjkovci, Veržej, Krčevina in Norščič.

Uvoz novih traktorjev je odvisen od našega izvoza in od izvoza naših združ. Od tega pa je odvisna tudi mehanizacija naših združ, kajti domača proizvodnja traktorjev še ne more zadovoljiti vseh potreb. Zato je prav, če združniki ali upravni odbori premišljijo, kaj bi lahko izvažali in si tako zagotovili čim prejšnjo nabavo traktorja.

Ivanjkovski zadržniki so si že dolgo želeli traktor, ki zaleže za več parov vprežne živine. Končno se jim je želja izpolnila, ko so minul teden dobili nov, velik traktor, s katerim bodo lahko orali in vozili, pa tudi za pogon mlatilnice in drugih strojev ga bodo lahko uporabljali. Zadržniki so ga rado vedno in ponosno ogledovali in se menili, da se bo na tak način kmalu pokazal večji napredek zadrage. Z. d.

Na Ljudski univerzi v Murski Soboti je predaval Dr. Levstik

Zadnji petek zvečer so Sobočani imeli prvo predavanje Ljudske univerze v nastopajoči zimski sezoni. Predavanja se je udeležilo lepo število ljudi, vendar je kino-dvorana bila prevelika: da bi jo napolnili. Prisotnim pa ni bilo žal za ta večer, toliko zanimivega so slišali. Predaval je inženir dr. Levstik iz Ljubljane o kmetijstvu in združništvu na Danskem, kar si je pred nedavnim sam ogledal. V predavanju je to primerjal z razmerami pri nas. Posebno zanimivo je bil razvoj združništva na Danskem. Po končanem predavanju so mu navzoči postavili še nekaj vprašanj, kar jim je pojasnil še bolj podrobno.

Mladinec med mladinci — Franc Bokalič

Odkar imajo na Runeču strelsko društvo, ki ga vodi Franc Bokalič, je mladina postala živahnejša ne samo pri streljanju, temveč tudi pri vsakem delu. Franček se ne ponaša samo s funkcijo, temveč z delom, s katerim si res zasluži priznanje. Po njegovi zaslugi so mladinci že nastopili na odru z Vdovo Rošlino, okrog novega leta pa bodo nastopili z drugo igrjo. Franček se tudi sam poskuša s pisanjem iger. Napisal je že tri, od katerih so mu eno že priznali, da je primerna za oder.

Franček pa tudi mnogo čita in se tako izobražuje. Ima lastno knjižnico z okrog 400 knjigami. Svoje knjige pa sposoja tudi drugim, ki jih radi bere. Zato ga ne le mladinci temveč tudi odrasli vsačini spoštujejo in cenijo, kajti odrske prireditve ljudje radi obiskujejo. Z. D.

Dan mrtvih v Ljutomeru

Minuli četrtak so se pomikale skupine črnooblečnih Ljutomerčanov in okoljskih ljudi proti mestnemu pokopališču, kjer so obiskali zadnje domove vseh mrtvih svojcev, znancev in prijateljev. Marsikatero oko je postalo, čisto ob pogledu na grobove, okrašene s cvetočimi krizantemami in brlečimi lučkami.

V sprevidu z godbo KUD »Ivana Kavčiča« na čelu so krenili člani Zveze borcev, mestni gasilci in zastopniki množičnih organizacij pred grob poznanih padlih borcev Jureša in Križančiča ter ga pokrili z vencem. Po krajšem spominskem nagovoru predsednika MO OF tov. dr. Janca in enominutnem molku je zaigrala godba žalostinko: »Moku žrtve ste padli v borbi za nas...«, oddelek Ljudske milice pa je izstrelil častno salvo.

Žalna komemoracija je bila tudi pred spomenikom padlega heroja Ivana Kavčiča-Nandeta in ostalih padlih borcev, kamor so zastopniki Partije in množičnih organizacij med enominutnim molkom položili vence.

Obvezno prodajo žita lahko izpolnijo s krompirjem

Lansko leto v času obveznega odkupa je bilo v radgonskem okraju oddanega in odpremljenega do 25. oktobra 223 vagonov krompirja. Letos pa so v istem času prodali zasebni kmetje v vsem okraju le okrog 16 vagonov, do čim je združni in državni sektor dal v intervencijske namene okrog 60 vagonov. Poleg prodaje v druge ljudske republike ni dovolj interveniral z ozrom na svoje zmogljivosti.

Večina zasebnih kmetov drži krompir doma, rpišeč, da ga proda, ko bodo, po njih mnenju, višje cene. Tu se odraža stara špekulantska tendenca posameznikov, ki pa jim ne bo prinesla koristi. Plan oddaje žitaric je v okrajnem merilu izpolnjen za okrog 80 odst. Zato so KLO pred kratkim izdali odločbe, da kmetje lahko oddajo namesto žitaric krompir in sicer za 1 kg neodnane pšenice ali rži 3 kg krompirja, za 1 kg ječmena 2 in pol kg krompirja in za 1 kg koruze 2 kg krompirja. S poslušitvijo teh ugodnosti bodo kmetje lahko izpolnili svoje obveznosti. Jh.

Poravnajte zaostalo naročnino, da se izognete opominom in stroškom!

Besede naših bralcev

Odgovornost je treba poveriti poštenim ljudem

Tovarna sladkorja v Zrenjaninu je pooblastila Aleksandra Filoja iz Kuštanovec, da je za njo zbiral delavce. To mu je dovolilo tudi Poverjeništvu za delo OLO Murska Sobota. Filo pa svoje je naloge ni opravljal tako, kakor se od poštenega brigadirja zahteva, zato so se ga delavci naveličali in si izvolili drugega.

Aleksander Filo je namreč pred odhodom na delo v tovarno vsem delavcem obljubil, da jim bo tovarna takoj po prihodu izplačala potne stroške. Čeprav je uprava tovarne bila to pripravljena storiti, je Filo nasprotoval, češ, da je čas za to takrat, ko bo delo končano. Menimo, da je zato imel posebne vzroke in izkušnje iz prejšnjih let, ko je delavce pripeljal po krajšji progi, obratunal pa je za daljšo progno in različko vtaknil v žep. Tudi sedaj je gotovo nameraval storiti enako.

Pred odhodom po nove delavce je Filo sam pooblastil Franca Mikolo iz Brezovca kot svojega zaupnika, ki naj bi v njegovi odsotnosti vodil delavce. Ta dva pa sta se dobro razumela. V času Filove odsotnosti je Mikola prejel prehrabene in industrijske bone za vso brigado, katere pa je razdelil le delno. Deziderju Nemcu ni izdal 175 industrijskih bonov za nakup tobaka in izdelkov, od 365 prehrabnih bonov pa mu je izdal le 205, ostalo pa je zadržal. Za Kolomana Lončarja iz Vaneče, katerega je uprava odpuštila konec septembra, sta navedena sprejela industrijske in prehrabene bone za oktober in jih obdržala za sebe.

Ko so delavci odkrili te stvari so si izvolili za svojega brigadirja Aleksandra Karbo, katerega smatrajo za boljšega tovariša in mu zato lahko zaupajo svoje vodstvo. Vendar, ko se je Filo vrnil, so nastopile težave, ker si je on zadržal svoj položaj nazaj. In ker je od tovarne bil on pooblaščen za zbiranje delavcev, mu je to uspelo. Zato si delavci želimo, da bi se ob podobnih prilikah izdajala pooblastila ali dovolilnice za zbiranje delavcev le poštenim delavcem, ki ne bodo poskušali kovati dobiček na račun drugih. C. S.

Želimo, da se v bodoče ne bi dogajalo kaj takega

Člani obrtne zbornice v Murski Soboti z velikim zanimanjem zasledujemo gradnjo nove obrtne zbornice, ki bo služila razvoju obrtništva v Prekmurju. Za gradnjo ima največ zaslug upravni odbor s tajnikom in predsednikom zbornice, ki s požrtvovalnostjo premaguje vsakodnevne zapreke in težave. Nova obrtna zbornica bo v ponos mestu, predvsem pa še obrtnikom soboškega okraja.

V zvezi s to gradnjo pa se dogaja v zadnjih dneh v pisarni obrtne referenta na OLO nekaj nenavadnega. Pred dobrim mesecem so bili vsi obrtni mojstri poklicani naj oddajo stare obrtne liste, ker bodo v zameno prejeli nove.

Namesto predvidenih 10 občin jih bo v radgonskem okraju 12

Nedavno smo poročali v zvezi z novo upravno-teritorialno razdelitvijo radgonskega okraja, da predvidevajo ustanovitev 10 občin. Na množičnih sestankih, na katerih je bila lepa udeležba prebivalstva, so predlagali delne popravke prvotnega predloga IO OLO Radgona. Volji večine volivcev so ugodili. Zato predvidevajo ustanovitev občinskih ljudskih odborov s sedeži v Gor. Radgoni, Apačah, Stogovcih, Trahah, Velki, Zg. Ščavnici, Benediktu, Sp. Ščavnici, Ivačnicah, Cerkvenjaku, Vidmu in Radencih. -jh.

Šoferski tečaj tudi v Cankovi

Komaj pred kratkim je bil ustanovljen avto-moto krožek v Cankovi, pa ima že 35 članov. Ljudje se želijo seznaniti z motorji, ki vsak dan več prihajajo tudi na naše podeželje, saj so se vsi prijavili za šoferski tečaj. Na ustanovnem občnem zboru so sklenili, da bo tečaj pričel s 1. novembrom in bo trajal vso zimo pouk o motorjih, spomladaj pa se bodo preiskusili za volanom. Vsakdo želi napraviti tečaj s čim boljšim uspehom, zato bodo gotovo disciplinirani slušatelji. -lk.

Delo Sveta za ljudsko zdravstvo pri OLO Radgona

Dne 25. oktobra t. l. se je sestal Svet za ljudsko zdravstvo pri OLO Radgona k svojemu rednemu zasedanju. Ugotovili so uspeh fluorografske akcije, ki je bila v prvi polovici oktobra. V nižinskih predelih okraja je bila ta akcija, po poročilu predsednika Sveta za ljudsko zdravstvo tov. Marije Levar boljšanejo v višinskih. Otežkočila pa jo je okvara enega avtomobila, zato je delala le ena ekipa. Vsi delavci fluorografiranja ni potekalo po določenem načrtu. Sporedno s temi ovirami pa so uspeh zmanjšale bedaste parole reakcije, ki so šle celo tako daleč, da so trdile, da gre za neko preseljevanje itd.

Na zasedanju so med drugim sklenili, da v Radencih ustanove lekarniško postajo. Razpravljali so tudi o pozitivni dela javne zobne ambulante, ki zadnji čas neredno posluje po krivdi zobarja Fabjana in o nerednem poslovanju reševalne postaje, ki ima svoje vozilo pogosto pokvarjeno. Sklenili so stari avto prodati in nabaviti novega. -jh.

dobili za peso, obenem pa sklepajo, da pese ne bodo več sadili. Prav tako slabe volje so bili živnozdravniki, ko so prišli pregledat bike, pa ni bilo nobene na zbirnem mestu, ker je KLO pozabil obvestiti bikorejce. In še o raznih podobnih zgodbah razpravljajo naši kmetje in želijo, da se v bodoče ne bi ponavljale. -lk.

Kaj je s pošto in avtobusom?

Ni še dolgo tega, ko smo poročali o željah in načrtih ustanoviti v Kuzmi pošto in avtobusno postajo. Sedaj pa se zdí, da je vsa zadeva nekam zaspala. Res popravljajo cesto Dolnji Slaveč-Kuzma in jo navajajo z gramozom, toda bilo bi potrebno jo urediti tako, kot so zgradili že del ceste na Gornjih Slavečih. Nujno je potreben tudi cestni most na Gornjih Slavečih, zato bi bilo treba čim prej začeti z delom, dokler je še ugodno vreme, kajti zaradi slabega mosta lahko pride še do kake nesreče. KLO Kuzma je že začel pripravljati postore za pošto, sedaj pa kaže, da so tudi tam popustili. Sedanjji jenski čas, ko so ljudje večino poljskih pridelkov že pospravili, bi bil najbolj primeren za gradnjo ceste, ki je predpogoj za avtobusno zvezo in postajo. Zato bi se moral zavzeti KLO Kuzma in prijeti za delo vsi prebivalci.

Za naše šoloobvezne otroke je važna predvsem cesta do zgornje šole, kjer bo ob nastopu deževnega vremena spet strašno blato, ki ga Kuzmičani predobro poznamo in ki nikakor ne služi niti v korist niti lepoto naši prijazni vasi. Če že ne za drugo, pa bi to naredili vsaj zaradi šoloobveznih otrok, ki prihajajo v šolo iz sosednjih vasi po dobri cesti, tik pred šolo pa zagazijo v blato.

Pohvaliti pa je treba, da so zadnji čas popravili obe šoli, ki sta bili že v zelo slabem stanju. Morda se bo dala narediti še ograja okrog njih, kar bi naredilo še lepši izgled. Težje je z zaodržnim domom, ki spi spanje pravice. Gotovo se bodo spomnili tudi na tega in uredili vsaj dvorano, ki bi jo v zimskem času najbolj rabili. Tukaj lahko pokažemo svojo podjetnost in delavnost odbori množičnih organizacij, ki bi morali dati pobudo za delo ali pa prevzeti vodstvo gradnje v svoje roke. Z. B.

Cebelarsko društvo Murska Sobota priredi 12. m. v prostorih hotela »Zvezda« v Murski Soboti

I. ČEBELARSKO VESELICO

na katero vabi vse ljubitelje čebelarstva.

ODBOR.

KINO

Mestni kino v Murski Soboti predvaja od 9 do 11. novembra ameriški film »Morja široka cesta«, od 13 do 15. novembra ameriški film »Sestri iz Bostona«.

ŠPORT

Uspeh Mure nad članom II. zvezne lige

Mura : Metalac (Zgb) 4:3 (4:1)

Preteklo sredo je v Soboti gostovalo moštvo Metalca iz Zagreba in odigralo prijateljsko tekmo z Muro. Moštvo Metalca je na sredini lestvice II. zvezne lige. V spomladanskem delu prvenstva so premagali Odred v Zagrebu s 3:1 in Rudarja doma s 3:0.

Sodniku sta se moštvi predstavili v sledeči postavi:

Metalac: Kalnič, Smidlehner, Majerič, Petrovič, Duh, Bosanac, Medle, Pogачič, Pilko, Cordaš in Zobic.

Mura: Hrastelj (Skalar), Klajnsček, Maroša, Norčič A., Simon, Klepeč, Norčič L., Zelko, Fujs, Horvat (Vrtaric) in Norčič B.

Prvi so se znašli gostje. V 10. minuti so dosegli prvi uspeh. Zoga je neubranljivo šla v mrežo. Kmalu pa je tudi domača enajstoričnica uredila svoje vrste. Napad je vedno bolj nevarno ograjal mrežo gostov. Izenačenje je dosegel Zelko v 32. minuti, ko je prisebno plasil žogo v mrežo. Od tega gola naprej pa do konca polčasa je imelo moštvo Mure popolno premoč na igrišču, in so v 5 minutah dosegli še tri gole. V 42. minuti je Zelko s strelom tik pod prečko dosegel drugi gol. Naslednje minute je bil zopet strelac Zelko, ki je zatrese tretjič mrežo gostov. Minuto za tem je na lep predložek Fujsa, Norčič B. četrtič presenetil vratarja.

Drugi polčas je bila igra v glavnem enakovredna. V 53. minuti je Zelko streljal enajstmetrovko, vendar je vratar ubranil. Drugi gol so gostje dosegli iz enajstmetrovke v 58. minuti. Kmalu za tem so domači napadali zopet nevarno ogrožali mrežo gostov, vendar je žoga namesto mreže trikrat zaporedoma zadela prečko. Pet minut pred koncem je uspelo gostom doseči tretji gol.

Igro je dobro vodil Kukanja, ki je naredil nekaj napak, vendar ne po svoji krivdi, temveč mejnega sodnika.

Igra sama je bila na dostojni višini in so gledalci zelo zadovoljni zapuščali igrišče. Gostje so se odlikovali posebno v zelo točnem podajanju, ne da bi po nepotrebnem zadrževali žogo. Igrali so tehnično zelo lepo in brez vsake nepotrebne surovosti. Odlikovali so se posebno v obrambi Smidlehner, in v napadu Cordaš.

Po tekmi so gostje izrazili svoje zažudenje nad odlično igro enajstoričice Mure, rekoč, da kaj takega niso pričakovali. Pohvalili so moštvo kot celoto. Ugajali so jim predvsem Zelko, Simon in Norčič L., vendar slednji zadržuje žogo po nepotrebnem pri čelbi. Tudi oba vratarja so pohvalili. Objubili so, da bodo še prišli v Sobotu in se z veseljem še pomerili z Muro na zelenem polju.

Prvenstvo Slovenije v nogometu

Nafta : Kladivar 3:1 (3:0)

Na igrišču Nafta v Lendavi je bila v nedeljo v zelo slabem vremenu odigrana prvenstvena nogometna tekma med domačo Nafto in Kladivarjem iz Celja. Zmagalo je moštvo Nafta, ki si je zmago zagotovilo že v prvem polčasu, ko so zaporedoma Vajda, Hegeduš in Božič zatreli mrežo gostov. V drugem polčasu so se Celjani znašli nekoliko bolje in so dosegli po Poseniku edini gol.

S to zmago si je moštvo Nafta popravilo svoj položaj v lestvici slovenske lige. Skupno imata sedaj oba prekmurska predstavnik Mura in Nafta v slovenski ligi vsak po 23 točk. Nafta pa ima še eno neodigrano tekmo in to z Gregoričem. Tekma bo odigrana na Jesenicah. Gregorič je sicer na repu lestvice, vendar je na domačih tleh naredil že marsikatero presenečenje. Zato bodo morali Lendavčani napeti vse sile, če bodo hoteli odnesti obe točki z Jesenice.

Mladinska liga

Mura : Kladivar 2:3 (0:2)

V zelo slabem vremenu so v nedeljo odigrali na igrišču Mure v Soboti prvenstveno tekmo mladinske lige mladinci Mure in Kladivarja. Zmago so zaslužili gosti, ki so se s to zmago povzpeli na prvo mesto v lestvici vzhodne skupine.

MALI OGLASI

Kupim primerno posestvo do 3 ha zemlje s stanovanjskim poslopjem v M. Soboti ali okolici. Interesenti naj se zglašajo: Ivanocijeva 17, M. Soboti.

Podpisana Helena Počič, roj. Seruga, pos. iz Sela št. 31, obžalujem in preklicujem vse, kar sem govorila raznim ljudem o Aleksandru Klancu, Heleni Klanc in Aleksandru Koltaju ter se jim zahvaljujem, da so odstopili od kazenskega pregona zoper mene. — Helena Počič.

Razveljavljam izgubljeno knjižico od kolesa št. 72 na ime Jožef Horvat, Domajinci 33.

Preklicujem izgubljeno vojaško knjižico V. p. 31136 — Karel Flisar, Skakovci št. 21.

Prodam 1568 klavrtov (1 veliki oral) travnika in orne zemlje na sončnem mestu v Štrigovi, primerno za gorice. Naslov v upravi lista.

Preklicujem žaljive besede zoper tov. Alojzija Kauciča in Kristino Mauko. — Marija Skof, Črešnjevci.

Tudi žene so vzorne gasilke

Prav zdaj, ko tekmujejo naše množične organizacije v čast 10. obletnice Jugoslovanske armade, dosegajo gasilci lendarjskega okraja vidne uspehe na vseh področjih gasilske dejavnosti ter se uvrščajo med najboljše tekmovalce v svojem okraju. Priznanje za njihovo prizadevanje v tekmovalstvu jim je dala tudi okrajna partijska konferenca v Lendavi. Nekdanje zivotarjenje v gasilskih enotah je zamenjalo živo tekmovalne pri omnožičenju gasilskih vrst, strokovni in politični vzgoji članstva in kulturnem prosvetljenju kmečkih ljudi.

V letošnjem marcu se je v Lendavi pričel tečaj za gasilske podčastnike, ki ga je dovršilo 59 gasilcev z odličnim in prav dobrim uspehom. Med udeleženci tečaja je bil tudi 15-letni gasilec iz Filovca, ponosen, da sme sedeti v vrsti starejših tovarišev. Sestnajstim vidnim voditeljem je Zveza priznala podčastniške naslove zaradi njihovih

močnikih odbornikov krajevnih ljudskih odborov.

Presenetljivi so uspehi gasilcev na področju kulturnoprosvetnega dela na podeželju, zlasti v dramatikah. V Veliki Polani, Žižkih in Genterovcih so množično včlanjeni v izobraževalnih društvih. Bogojinski gasilci se kaj radi zbirajo v vaškem pevskem zboru. SKUD »Miška Kranjca« v Lendavi je prevzel od gasilcev delavno-dramsko skupino. Poysod, kjer delujejo vaška izobraževalna društva, je med njihovim članstvom mnogo gasilcev, ki so obrabčali s cepljenjem vzgojnega dela po vaseh. V društvih so našli svoje mesto, v njih se kulturno izživljajo! Le tam, kjer društev ni, nastopajo samostojno. Tako je v Dolgi vasi, Kapci in v Lakošu, kjer so že letos zabeležili po eno dramsko prireditev. Nič kaj niso zadovoljni z nezadostno pomočjo, ki jo dobivajo od prosvetnih in kulturnih delavcev. Mnogi učitelji se ne zmenijo za pri-

metnem igrišču je bilo dokaj razgibano. Pred številnimi gledalci je nastopilo blizu 400 gasilcev v uniformah. Zlasti gasilke so se junaško postavile. Gledalce je navdušil tudi nastop gasilcev s prostimi vajami in sekiricami. Popoldne se je zbrala množica gasilcev pred Titovim domom in poslušala bodrilne nagovore svojih voditeljev ter sekretarja republiške gasilske zveze tov. Zaletela. Ob tej priložnosti je bilo nagrajenih 30 gasilskih desetini, pohvaljenih več vzornih gasilcev, vsem podčastnikom pa so bile podeljene diplome o priznanju podčastniških činov. Med nagrajenci je tudi moška desetina iz Velike Polane, pionirska desetina iz Bukovnice, mađarska ženska desetina iz Dolgovaških goric, moška desetina iz Filovca itd.

Nedeljski gasilski praznik je nazorno prikazal moč gasilske organizacije, ki si s primitivnimi sredstvi krči pot do najmočnejše organizacije v okraju. To dejstvo bo treba upoštevati pri dode-

Barbarske metode kremeljskih mogotcev

Iz »vojaških in političnih razlogov« je nekaj časa nasilno preseljujejo cele narode ali celo cele dežele prebivalstva v južnih pokrajinah Sovjetske zveze. Znano je, da so med drugo svetovno vojno preselili vso nemško narodno manjšino v Povolžju, po vojni pa kazensko preselili iz krimske gubernije ob Črnem morju v sibirski stepe vse Tatarje in Čečene, pravkar pa selijo iz Besarabije tamkajšnjo turško manjšino. Sovjetske oblasti upravljuje te svoje ukrepe, ki so podobni že genocidom, predvsem z utemeljitvijo, da so ti narodi med drugo svetovno vojno sodelovali z nacističnim okupatorjem, da so torej sovražniki sovjetske demokracije in sedanjega režima. Usoda vseh teh priseljencev je zavita v tajnost, nečuvno pa jih čaka popolno iztrebljenje.

Deportacije so igrle že v carski Rusiji veliko vlogo, sedanji moskovski oblastneži pa so jih razvili s pravo virtuoznostjo. Deportacije so namreč postale že množičen pojav in spadajo vsekakor v sistem sovjetskega načrtnega gospodarstva. Deportacije pa niso zalejele samo nezanesljive narode v Sovjetski zvezi, temveč se jih na ukaz iz Moskve poslužujejo tudi vse takolimenovane ljudske demokratske države sovjetskega bloka. Prizadete so skoraj vse narodne manjšine v strateških obmejnih pasovih, iz velikih mest pa preseljujejo tudi takolimenovane »ne-

produktivne« elemente: starce, bolnike in za delo nesposobne. Vzdrž vse jugoslovanske meje preseljujejo satelitske države jugoslovanske narodno manjšino, pa tudi domače »nezanesljivo« prebivalstvo.

Na Bolgarskem izginjajo nezatejeni elementi v Dobružo, povečini na posestva pregnanih muslimanov. Delovni in življenjski pogoji so tamkaj neznosni. Priseljenci opravljajo na velikih državnih posestvih najtežja dela, grade aerodrome in podzemna letališča. Med njimi silno razsaja malarija. Dobružo imenujejo zato ti nesrečniki po pravici grobnico izseljencev. Po poročilu inozemskega tiska so tudi iz Sofije same izselili okoli 100.000 oseb, ki jih je režim Vika Cervenkov ozačil za nezatejene. Njihovih stanovanj in premoženja so se polastili policijski agenti, vohuni in razni drugi sovjetski podrepniki.

Priloga za neslišnost ropota

V francoskem obmorskem mestu Marseillesu so v nekem inštitutu patentiral majhno pripravo, ki bo lahko imela še veliko bodočnost. Gre za pripravo, ki zadržuje ropot strojev, prepušča pa človeške glasove. Sestavljena je iz dveh svinčenih ploščic, ki so ločene med sabo z vložki iz plastične mase. Ta masa prepušča samo človeški govor, zadržuje in odbija pa druge šume in tudi ropot največjih strojev.

Na Mađarskem in v Romuniji so izselili iz obmejnih predelov vso jugoslovansko narodno manjšino. Zide, Nemce in Srbe iz podonavskega bazena preseljujejo v Podkarpatsko Rusijo. Preseljevanje se še vedno nadaljuje in še ni mogoče dobiti prave slike o obsegu in usodi izseljencev. Iz Budimpešte so izselili že tisoče tako imenovanih buržujskih družin. Izseljevalni val pa je zajel tudi Českoslovaško in Poljsko, odkoder pa še ni zanesljivih poročil.

Strahovlada, ki gospodari v obmejnih pokrajinah sovjetskih držav in ki ne priznava niti domačemu prebivalstvu, je v najtesnejši zvezi z živčno vojno, ki jo vodijo kremeljski oblastneži proti Jugoslaviji, odkriva pa tudi obupne razmere, v katerih žive narodi in države pod sovjetskim gospodarstvom. Vse svetovna javnost je obveščena o teh nasilstvih, ki se gode na mejah naše države in se upravičeno, zgraža nad barbarskimi metodami kremeljskih mogotcev.

Kotiček za gospodinje

Dobro kremo za roke si lahko sama pripraviš: zmešaj sok ene limone s krompirjevim pirejem, ki si mu dodala mleko. S to kremo natri roke vsak večer.

Flanele ne smeš prati v vroči vodi, ne močno ožemati ali drgniti pri pranju in ne zlikati z vročim likalnikom.

Da bo goba, ki se je po dolgi uporabi nagrnčila in ne vpija več vode, spet uporabna, jo namoči za en dan v mleku.

Volneno blago in sploh vse volnene pletenine ne smeš pri pranju močno ožemati, ako hočeš, da se ti ne bodo skrčile. Za pranje uporabljaj le mlano vodo, suši v senči in ne v bližini ognja! Zlikaj z ne prevročim likalnikom.

Madeže nikotina odstraniš s porcelana, če jih zdrgneš z zamaškom in drobnno soljo.

Občutljive tkanine namakaj pred pranjem kako uro v mlčni vodi, ki si ji dodala nekaj bikarbonata (eno žlico bikarbonata na liter vode).

Majhne madeže rje odpraviš s pokrovanih predmetov, če jih zdrgneš s krpico, namočeno v amoniaku.

Steklo in kristal zelo dobro umiješ z zmesjo ene pesti soli in enega kozarca kisa.

Ce si puliš obrvi, te ne bo bolelo, ako si nekaj minut prej namažeš mesto z vazelino.

Mastne madeže odpraviš s papirja, če jih zdrgneš s čistim bencinom. Pod papir pa moraš dati pivnik.

Koliko bolnikov je na svetu?

Na vsem svetu je okoli 2.225 milijonov ljudi. Marsikateri, črnogled bo dejal, da so vse te osebe bolne. Mi pa poslušajmo besede strokovnjakov. Na predlanskem zdravniškem kongresu je nek znani zdravnik rekel, da je na svetu okoli 1.000 milijonov oseb, ki jih lahko imamo za bolne. Samo 300 milijonov oseb na svetu boluje na malariji.

Cesta iz sintetičnega kavčuka

Center svetovne industrije kavčuka je mesto Ucron v ZDA. V tem mestu so po poskusih, ki so trajali skoraj leto dni, eno glavnih cest v mestu izdelali iz sintetičnega kavčuka. Se topel sintetični kavčuk (750°C) se dodaja asfaltu in se zvalja. Na ta način se dobiva plast, ki ne propušča vode in je zelo odporna proti toplotnim spremembam in porabi.

Stroj izdaja vozne listke

V ZDA so pričeli izdelovati avtomate, ki sami prodajajo potnikom vozne listke. Avtomati so nameščeni na železniških in avtobusnih postajah ter na letališčih. Poleg avtomata je razpredelnica s ploščicami, na katerih so oddisane postaje in cene. Tako ploščico je treba potegniti in jo vreči v avtomat obenem z denarjem — in avtomat izroči potniku vozni listek.

skala jih je tiskarna V. Takšiča v Cakovcu.

Ko smo že na Hrvaškem, omenjamo še ponatis M. Kuzmičevega Silabikarja, ki je izšel pod naslovom ABECEDAR, z šteroga se detca prav slovariti, takaj četi navdi, pri Szangilla Janošu v Varaždinu 1928.

Tudi Kranj se uvršča med izhajališča prekmurskega tiska. V tamkajšnji tiskarni Tiskovnega društva so izhajale Novine v l. 1932—33, ko je Klekl predal uredništvo akademiku J. Maučecu, sam pa začasno stopil v politično ozadje.

Tedaj mu je urejal koledar Bistričanec Jožef Godina, ki je bil ravnatelj Misijskih tiskarne in urednik misijskih listov. Tako je izšel Koledar S. J. za 1933 in 1934 ter Marijin list v omenjeni tiskarni v Grobljah pri Domžalah.

V Celju so pri Mohorjevi družbi izšle Miroslavove Prekmurske pesmi, 1936 pa Izbor prekmurske književnosti, kar je oboje zbral in priredil V. Novak.

V našem primeru slovi Beograd s petim natison St. Kuzmičevega Novice zakona. Izdajo je oskrbela Britanska in Inozemska bibli. družba v svoji seriji »Hung.—Wend. Test et Ps.« V 5000 izvodih pa jo je 1928. l. natiskal grafiški zavod Makarije v Zemunu.

Razen v navedenih krajih je mnogo prekmurskih nabožnih knjig, koledarjev in časopisov izšlo in še izhaja (na pr. Amerikanski Slovencev glas) za izseljence v ZDA, največ v South Bethlehemu in Chicagu. Spričo pomanjilji-

vil podatkov nam tamkajšnja izhajališča, kakor tudi ona v Južni Ameriki, niso znana.

Ako se ozremo nazaj po izviri prekmurskega tiska, vidimo, da so bili njegovi duševni tvorci odvisni v tehničnem in organizacijskem oziru najprej od reformacijske Nemčije, nato pa od širokega mađarskega in deloma avstrijskega zaledja, v katerega jih je oklepala državna meja. Proti koncu 19. st. se izviri vse bolj osredrilo na domačo pokrajino, po združitvi z Jugoslavijo pa razširilo na nove predele. Z osvoboditvijo 1945 povsem preneha potreba po slovenski tvornosti v narodu, zato usahnejo izviri prekmurskega tiska.

Danes, ko ob 400-letnici slovenske tiskane besede vrednotimo njen pomen v vsem obsegu, ne moremo iti mimo deleža, ki ga je nekoč doprinesla tiskana beseda v prekmurskem narečju za vseslovensko preteklost, saj je ohranjela samobitnost enega dela našega naroda v času, ko mu je gospodujoča družbena plast vladajočega naroda jemala najosnovnejšo demokratsko pravico — pravico do obstoja. Po osvoboditvi ta obstoj ni več ogrožen. Tudi tisk v narečju nima več opravila, kakor ga tudi ni imel več v stari Jugoslaviji, razen po zakonu o vztrajnosti, saj je je umetno zaviral vključevanje v vseslovensko kulturo, za katero pa se je večina Prekmurcev odločila že pred dobrim pol stoletjem.

Konec

zastug pri strokovnem usposabljanju članstva. Udeleženci podčastniškega tečaja so po prihodu v enote pospešeno nadaljevali z vzgojnimi poslanstvom. V Veliki Polani, Dol. Bistrici in v podjetju »Nafta« so priredili tečaje za izprašane gasilce. V času tekmovalstva je pristopilo v gasilske vrste preko 200 novih članov. V Bukovnici so se vse ženske odločile za vaško gasilsko četo. Moskim enotam se je pridružilo 14 ženskih in mladinskih desetini ter pionirska desetina v Veliki Polani, Petišovčani in Kamovčani so osnovali novi vaški društva s 45 član.

devanje gasilcev, kar je žalosten pojav, ki ga bo treba nadomestiti s tesnejšim sodelovanjem.

Letos je na 7 vajah po večjih središčih nastopilo 90 odstotkov gasilskega članstva. Nastopajoče čete so tekmovalce z vajami na gasilskem orodju, z redovnimi vajami in napadi na gorišča. Najboljši tekmovalci so se srečali v nedeljo, 21. oktobra, v Lendavi ob priliki gasilskega dne. Tekmovalje na nogo-

ljevanju motornih vozil gasilskim enotam. Ali ni čudno, da v celotnem okraju ne premorejo tovornega vozila za požrtvovalne gasilce? Celo v strateško važnem podjetju »Nafta« ne najdejo deviz za nabavo gasilskega kamiona. Te napake bo treba odpraviti, saj gre za očuvanje ljudske imovine, za pomoč organizaciji, ki je čvrsto pognala korenine v množice prekmurskega ljudstva.

Največje letališče na svetu

V bližini New Yorka je letališče Idlewild, ki je največje na svetu. Ko so leta 1939 predali prometu letališče North Beach, pozneje imenovano La Guardia, so opazili, da to letališče kmalu ne bo moglo zadostovati potrebam vedno bolj naraščajočega letalskega prometa, čeprav je bilo takrat največje na svetu. Odločili so se torej za novo letališče Idlewild, ki je 22 km vzhodno od središča New Yorka.

tako, da so bila poslopja nameščena na enem kraju letališča. Pri tem novem letališču pa so vse stavbe na sredi planjave. Pred poslopji je velikanska plošča v obliki elipse, na kateri se letala ustavljajo, oziroma od katere vzlete. Tu potniki izstopajo ter vstopajo. Iz te ploščadi pa grede v obliki pahiljače velikanska vzletišča. To so betonirani široki pasovi, podobni cestam. Tako grajeno letališče ima mnoge prednosti. Pristajajoča letala vozijo na tleh polovico krajšo pot kakor pa na letališčih, ki imajo stavbe na kraju. Ko se ustavi letalo na ploščadi pred poslopji, izstopijo iz njega potniki, uslužbenci pa natočijo bencin in pregledajo motorje. Zatem se letalo obrne na nasprotno vzletišče in tako je zopet pripravljeno za let.

V bližini tega prostora pa je bilo mnogo stavb, ki bi ovirale vzletu in pristajanje letal. Zato so graditelji kupili 1100 poslopj, ki so jih nato podrli. Za prekritje tal letališča so porabili 61 milijonov kubičnih metrov peska. Prostrana cesta, po kateri se pride v 40 minutah z letališča v središče Manhattan, je pa stala 40 milijonov dolarjev.

To letališče ima 12 vzletišč s skupno dolžino 31 km. Prvo vzletišče je dolgo 1800 m, drugo 2.400 m, tretje 2460 m. Na letališču je restavracija, bančna pisarna, prodajalna knjig in časopisov velik hotel, kino, kopališče in raznovrstne trgovine.

Z načrti za izgradnjo letališča je tekmovalo 50 inženirjev in arhitektov. Izbrali so načrt, ki se svojstveno razlikuje od načina gradnje letališč, kakršnen je bil dosedaj običajen v rabi. V splošnem so gradili nekaj letališča

60 dni ni jedel

V Indiji je neki fakir Burmah za stavo pričel gladovati in gladoval celih 60 dni in tri ure. V času gladovanja je bil mož zaprt v stekleni omari, tako da so ga ljudje lahko opazovali. Burmah je svojo stavo dobil, čeprav je shujšal za celih 20 kg in so mu otrpli tudi udje, tako da z rokami sploh ni mogel gibati.

Ziveti 60 dni brez hrane je doslej najdaljši čas, kar človeštvo pozna namerno gladovanje. Pred Indijcem je imela svetovni rekord v gladovanju Francozinja Lily Chellys, ki je gladovala 57 dni in šest ur. Sedaj se je v Italiji javil še en mož, ki hoče pobiti še ta indijski rekord.

OB IZVIRIH PREKMURSKEGA TISKA

(Za jubilej slovenske knjige napisal M. Kokolj)

(5. nadaljevanje)

Maja 1898 je Bogdanovo tiskarno odkupil židovski priseljencec s Slovaškega, ki se je izučil črkostavstva v Pešti — Ernest Balkanyi. Najprej je tiskal v bivši Prekmurski ulici, dokler ni 1906 postavil lastne hiše v Glavni ulici 6, kamor je namestil tiskarno s knjigovoznico in trgovino s pisarniškimi, šolskimi in nabožnimi potrebščinami. Omenili smo že njegovo podružnico v Soboti. Po njegovi smrti 1931 je vodil zapuščino njegov sin Aleks do okupacije, ko je postal žrtev fašistov.

1925 in od 1933 do 1941, ko so se preselile v lastno tiskarno v Soboto, Marijin list, Koledar Srca Jezušovega, Marijkin ograček, Slovensko Krajino, Mladega Prekmurca, Kleklov mađarski tehnik Népuság, 1934 do 1935 celo »Kranjčev Pravico«, kakor so tedaj rekli Ljudski pravici. Proizvodnja Balkanyjeve tiskarne je torej dovolj pestra. Po 1945 je prenehala potreba tudi po tej tiskarni.

Med izhajališči domačega tiska moramo še vsekakor navesti vasi Črensovec in Markišavca. V prvi je bilo Kleklovo stalno bivališče in slovi kot trdnjava katoliškega tiska, drugo pa po St. Kiharjevem »verstvenem, političnem i kulturnem tehniku« Mörška krajina.

Prekmurski tisk ni izhajal samo v naštetih krajih v Nemčiji, Mađarski, Avstriji in v samem Prekmurju. Po 1919 se začneja znanj nova doba. Preirgane so vezi s tujim ozadjem, zato se osredri v glavnem na domačo pokrajino, razširi pa se tudi na druge slovenske tiskarne.

V Mariboru je že pred prvo svetovno vojno v letih 1910—13 izhajalo Kuharjevo Narodno bino—vojskaj Slovencev

Po odkupu tiskarne je Balkanyi nadaljeval s tiskanjem tehnika Dél Zala tudi potem, ko je 22. I. 1899 spremenil svoj naslov v Absolutendvai hiradó. Od 1900 do konca 1919 je bil celo lastnik lista. Razen omenjenega mađarskega tehnika je Balkanyi nadaljeval po Balogh započeto založniško tradicijo s ponatis M. Kuzmičevih molitvenikov in evangelijev vse do onih, ki jih je predelal Klekl in objavil v Marijinem listu 1939 ter so bili namenjeni za Slovence na Mađarskem. Tiskal je še: evangelijske Cerkevne pesmi, v času sovjetske vlade Rdeče Novine steier pa Kleklove Novine od 1919 do